

21.1.2009 klo 10-11

Uusi lastensuojelulaki, sen tarkoitus sekä toteutumisen ja muutoksen näkymiä

Sirkka Rousu

HTT, sosiaalialan lehtori Diak
Projektipäällikkö, Kuntaliitto

www.kunnat.net/lapset

Tulossa:

Lastensuojelun laatupäivät keväällä 2009

8 seminaarin sarja eri puolilla Suomea

www.lastensuojelunlaatupaivat.fi

Ilmoittaudu, sillä tila voi loppua kesken!

Lastensuojelun laatupäivät 2009 - kahdeksan maakuntaseminaaria

- Sosiaali- ja terveysministeriö, Kuntaliitto, Terveystieteiden tutkimuskeskus ja hyvinvoinnin laitos, Lääninhallitukset, Sosiaalialan osaamiskeskukset sekä Diakonia-ammattikorkeakoulu yhdessä

Kenelle päivät on tarkoitettu?

- Seminaari on tarkoitettu lasten ja nuorten hyvinvointipolitiikasta ja suojelusta vastaaville päättäjille, johtajille
- sekä lasten, nuorten ja perheiden kanssa työskenteleville julkisella ja yksityisellä sektorilla sekä järjestöissä ja seurakunnissa.
- **Seminaaripäivä soveltuu kuntien uusien luottamushenkilöiden perehtymiskoulutukseksi** (kutsu meni 12.1.2009 kirjeessä kunnanhallitusten kautta kaikille niille toimialoille kunnassa, joilla tehdään lasten ja nuorten hyvinvointiin liittyvää työtä).

Miksi, missä ja milloin?

Koulutuspäivän aikana

- saadaan tietoa kunkin maakunnan lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja palvelujärjestelmän nykytilasta, kehityshaasteista ja kehittämistyöstä,
  - perehdytään kunnan lakisääteisen lasten ja nuorten hyvinvointi- ja lastensuojelusuunnitelman laadintaan ja vaikutusten seurantaan sekä lastensuojelupalvelujen laadun perusvaatimukseen
-
- Tampere 10.2. klo 9-16
  - Kuopio 17.2. klo 9-16
  - Helsinki 24.2. klo 9-16
  - Turku 3.3. klo 9-16
  - Lappeenranta 31.3. klo 9-16
  - Vaasa 1.4. klo 9-16 (ruotsinkielinen)
  - Jyväskylä 21.4. klo 9-16
  - Rovaniemi 5.5. klo 9-16

Kuntaliiton uudet oppaat 1) suunnitelman laadintaan ja 2) seurantaan ja arviointiin sekä 3) lastensuojelupalvelujen laadun perusvaatimusten määrittämiseen, on saatavana myös seminaareissa.

Lapsitiedon mittaristo kunnille -työväline, Arki- ja kokemustiedon lomakkeisto ja ehkäisevän työn jäsenitys ja seurantatiedot sisältyvät 2)oppaaseen.

Lastensuojelulain uudistamisen tavoitteita (L 417/2007)

- keskeinen tavoite on lisätä työn lapsilähtöisyyttä ja parantaa lapsen asemaa sekä oikeutta osallistua, tehostaa ehkäisevää työtä, lapsen tarpeen mukaista palvelun saantia ja avohuoltoa, parantaa sosiaalityön tukea sekä eri tahojen ja toimijoiden yhteistyötä.

- ⇒ **Lapsen edun** ja oikeuksien huomioon ottaminen entistä paremmin lastensuojelua toteutettaessa
- ⇒ Lapsen ja hänen perheensä tarvitsemien tukitoimien ja **palvelujen turvaaminen** (vanhemmille oma suunnitelmansa jo avohuollossa, vaikka laki ei sitä edellytä, on se hyvää ammattikäytäntöä)
- ⇒ Viranomaisten **yhteistyön** parantaminen
- ⇒ Ongelmien ehkäiseminen ja niihin puuttuminen entistä **varhaisemmin**
- ⇒ Tuen **vaikuttavuuden** parantaminen
- ⇒ Lapsen ja vanhempien **oikeusturvan** parantaminen erityisesti lastensuojelun päätöksenteossa > suuret muutokset päätöksenteossa kunnissa sekä hallinto-oikeuksissa

Uuden lain filosofia ja sisältökin on pitkälti sama kuin aiemmassa.

Uuteen lakiin jäi myös lapsen suojelun kannalta epäkohtia.

Lastensuojelu on kaikkien lasten suojelua

Eräitä kohtia lastensuojelulaista.

3 § ehkäisevä lastensuojelu

7 § lasten ja nuorten hyvinvoinnin seuraaminen, kasvuolojen turvallisuus ja ongelmien ehkäisy

8 § palvelujen kehittäminen kasvatuksen tukemiseksi

9 § tuki koulunkäyntiin

10§ lapsen huomioon ottaminen aikuisille suunnatuissa palveluissa

11§ lastensuojelun järjestäminen ja kehittäminen: ehkäisevä lastensuojelu sekä lapsi- ja perhekohtainen lastensuojelu

12§ suunnitelma lastensuojelun järjestämisestä ja kehittämisestä

14§ moniammatilliseen yhteistyöhön velvoittava

15 § lasten ja nuorten erityiset oikeudet kiireellisiin terveystilan tutkimukseen ja hoitoon (seri, pahoinpitely) < terveydenhuollon erityinen velvoite

Ehkäisevä lastensuojelu ja lapsi- ja perhekohtainen lastensuojelu 3 §

Lastensuojelua on lapsi- ja perhekohtainen lastensuojelu.

Lapsi- ja perhekohtaista lastensuojelua ovat

- lastensuojelutarpeen selvitys,
- avohuollon tukitoimet,
- lapsen kiireellinen sijoitus,
- huostaanotto sekä niihin liittyvä sijaishuolto
- jälkihuolto.

Sen lisäksi kunta järjestää lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi 2 luvussa tarkoitettua ehkäisevää lastensuojelua.

Ehkäisevällä lastensuojelulla edistetään ja turvataan lasten kasvua, kehitystä ja hyvinvointia sekä tuetaan vanhemmuutta.

Ehkäisevää lastensuojelua on myös kunnan muiden palvelujen piirissä, kuten äitiys- ja lastenneuvolassa sekä muussa terveydenhuollossa, päivähoidossa, opetuksessa ja nuorisotyössä annettava erityinen tuki silloin, kun lapsi tai perhe ei ole lastensuojelun asiakkaana.

Ehkäisevällä työllä vähennetään lapsi- ja perhekohtaisen lastensuojelun tarvetta!

Kuntaliiton oppaassa jäsennetään ehkäisevää työtä sekä siihen soveltuvia seurantamittareita (opas ilmestyy lastensuojelun laatupäiville).

Haasteet yhteistyölle !

Arjen yhteisöt ja lapsen palveluprosessi palvelemaan lasta, nuorta ja perhettä.

Lapsi- ja perhekohtaisen lastensuojelun perustehtävän YDIN on asiakkaana olevan lapsen kehityksen ja terveyden turvaaminen

- jos lapsen kasvuolosuhteet vaarantavat tai eivät turvaa lapsen kehitystä ja terveyttä taikka jos lapsi käyttäytymisellään vaarantaa terveyttään ja kehitystään
  - **kunnan toimielimen velvollisuus on ryhtyä avohuollon tukitoimien järjestämiseen viipymättä (34§)**
- jos puutteet lapsen huolenpidossa tai muut kasvuolosuhteet uhkaavat VAKAVASTI vaarantaa lapsen terveyttä ja kehitystä tai lapsi vaarantaa vakavasti terveyttään ja kehitystään käyttämällä päihteitä, tekemällä muun kuin vähäisenä pidettävän rikollisen teon tai muulla niihin rinnastettavalla käyttäytymisellään
  - **kunnan toimielimellä on velvollisuus ottaa huostaan ja järjestää lapsen sijaishuolto lapsen tarpeiden mukaisesti (40§)**

Lapsen terveys ja kehitys tulee tutkia jo asiakkuuden alkaessa, vaikka laki sen edellyttää tutkittavaksi vasta sijoitusvaiheessa (jos se silloinkaan on tarpeen lain mukaan)

Kunnan ja erityisesti lapsi- ja perhekohtaisesta lastensuojelusta vastaavan toimielimen, tulee asettaa tälle tehtävälle vaikutustavoitteet sekä suunnitelmallisesti seurata, arvioida ja kehittää ydintehtävänsä!

(ks. Kuntaliiton opas: Suunnitelman laadinta, ja Rousu 2007)

Myös lapsi- ja perhekohtaisen työ tavoitteiden määrittämiseen kannattaa panostaa - tavoite on konkreettinen ja mitattava, ja kohdistuu toiminnan kannalta olennaiseen.

- Työlle tulisi asettaa siis sellaisia tavoitteita ja niissä onnistumista seurata, joiden perusteella voidaan tietää, onko lain (11§) takaama apu ja tuki kyetty järjestämään.

• Lsl 11§ ” Lastensuojelun on **oltava laadultaan** sellaista, **että se takaa** lastensuojelun tarpeessa oleville lapsille ja nuorille sekä heidän perheilleen **heidän tarvitsemansa** avun ja tuen.”

- ✓ lastensuojelupalvelujen laatutasoa koskevat päätökset (Kuntaliiton opas lasu-palvelujen laadun perusvaatimuksista)
- ✓ palvelujen räätälöinti edellyttää monipuolista palveluvalikkoa

Lastensuojelulain suunnitelma ja sen seuranta (12§)

✓ on uusi lakisääteinen ohjauksen-, johtamisen ja kehittämisen väline lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi sekä lastensuojelun järjestämiseksi ja kehittämiseksi

... kasvuolot: kasvuyhteisöjen turvallisuus, virikkeisyys ja riskiolosuhteita vähentävä ja ehkäisevä toiminta

... kasvua ja kehitystä edistävät

Suunnitelmassa otetaan kantaa näihin

Kunnalla yksi Koko kohdeväestön Kattava suunnitelma

Lastensuojelu on kaikkien lasten suojelua ja koko kunnan laaja-alainen tehtäväkokonaisuus

Suunnitelman tehtävät

- Perusoikeustehtävä:
  - Suunnitelma edistää käytännössä lapsen perusoikeuksia ja lapsen oikeuksien sopimuksen tavoitteita ja niiden toteuttamista (positiivisen erityiskohtelun -politiikkaa)
- Strateginen tehtävä:
  - varmistaa lasten ja nuorten hyvinvointityön **tavoitteellisuuden ja suunnitelmallisuuden** kunnan eri toimialojen ja mukana olevien muiden toimijoiden työssä
  - ovat poliittisen ohjauksen ja päätöksenteon välineitä mm. resurssien varaamisessa ja kehittämistoimista päätettäessä: **asetettava myös vaikutustavoitteet**
    - eri toimialojen lautakunnat, kunnanhallitus, kunnanvaltuusto
- Konkreettinen tehtävä:
  - ovat **käytännön työkalu** kehitettäessä

Suunnitelmassa otetaan kantaa myös palvelujärjestelmän ohjauksen ja johtamisen kehittämisen tarpeisiin sekä palveluvalikkoon ja sen toimivuuteen.

- **Suunnitelmassa arvioidaan, miten palvelujärjestelmä toimii lasten, nuorten ja perheiden elämänkaaren ja elämäntapahtumien kulussa**
  - **katse palveluvalikkoon ja palveluprosessien toimivuuteen;**
    - **palvelujen saatavuus; lähipalvelut (mm.lapsen/nuoren kasvuyhteisöt, ehkäisevä työ), seutu/aluepalvelut,**
    - **palvelujen laatu ja vaikuttavuus (11§)**
    - **sekä kustannukset**
  - **Palvelustrategiat (mitä itse, mitä yhteistyössä, mitä hankitaan > pitkäjänteinen strateginen kumppanuus myös hankinnoissa)**
- **Paras-prosessin muutosten vaikutusten ennakointi! – tuotettava pohjatietoa ja arvioitava päättäjien kanssa paras-suunnitelmien toteuttamisen seurauksia. Ks.Tre pysyväismääräys, Äänekoski.**
- **Olisiko tarpeen tarkastella kokonaan uudesta näkökulmasta myös sitä, miten lasten, nuorten ja perheiden palveluja kunnissa ohjataan ja johdetaan? - Yhtenä mahdollisuutena elämänkaarimallit.**

Suunnitelmalla ohjataan ja se on tarkoitettu toteutettavaksi joka tasolla ja taholla!

Lapsi- ja perhe- mukaan lukien lastensuojelu- politiikka: toimintalinjaukset ja tavoitteet - Pitkäjänteinen, tavoitteellinen ja ohjattu lapsi-, nuoriso- ja perhepolitiikka

- lasten ja nuorten tasavertaisuus palvelujen ja tuen saamisessa.
- hyvinvoivat lapset ja nuoret – tulevat hyvinvoivat aikuiset ja vanhemmat.
  - kunnan/ kuntien yhteistoimintaelinten **päätöksentekijöiden tehtävä**

Palvelujärjestelmää: lasten ja perheiden tarpeiden mukainen palveluvalikko ja voimavarat - Suunnitelmallinen ja johdettu lasten, nuorten ja perheiden palvelujärjestelmä

- kunnan ja kuntien yhteistyöhön ja kumppanuuksiin perustuva toimiva ja kustannusvaikuttava palvelukokonaisuus; oma tuotanto ja hankinta.
  - lasten, nuorten ja perheiden palveluista **vastaavien johtajien tehtävä**

Asukkaiden ja asiakkaiden kanssa tehtävää työtä : toimivat palvelut ja asiakasprosessit - Suunnitelmallinen, tavoitteellinen ja johdettu asiakaslähtöinen palveluprosessi

- jokaisen lapsen ja nuoren turvallinen kehitys ja kasvu, vanhemmuuden voimavarat
- Lapsi, nuori ja perhe hyötyvät > myönteiset vaikutukset näkyvät lapsen ja perheen elämänlaadun kohenemisena ja voimavaraistumisena
  - **lapsi, vanhempi, asiakastyöntekijät ja yhteistyötoimijat > yhteistyötehtävä**

Suunnitelman sisältöä tulisi määrittää

- **Lasten, nuorten ja perheiden tarpeet ja niiden ennakoitu muutos lähitulevaisuudessa, lastensuojelun asiakkaiden erityiset tarpeet**
- **Lasten, nuorten ja vanhempien toivomukset ja näkemykset (PL 6 §, LSL 8 §, Nuorisol 8 §)**
- **Toimintaympäristön haasteet ja ennakoitu kehitys (mm. kuntamuutokset, henkilöstön saatavuus)**
- **Lakien ja lukuisten kansallisten ohjelmien tavoitteet**

Suunnitelma on laadittu toteuttavaksi

Asiat toteutuvat myös TA:ssa

- Suunnitelmaan sisältyvät tavoitteet ja kehitystoimet ja resurssitarpeet on lain mukaan sisällytettävä kunnan talousarvioon ja toimintasuunnitelmiin,
- sekä on järkevä sisällyttää ne kuntastrategiaan

Toteutusta johdetaan ja koordinoidaan

- Kuntatasoinen/yhteistoiminta-aluekohtainen **lapsi/nuorisoasiainneuvosto** (mukana myös luottamushenkilöitä) tukee ja edistää toimeenpanoa kunnassa ja sen eri hallintokunnissa
- Kuntatasoinen/yhteistoiminta-aluekohtainen lapsi-, nuoriso- ja perhetyön **moniammatillinen johtajatiimi** yhteensovittaa ja kehittää palvelujärjestelmä tasolla
- **Asuinaluekohtainen** monialainen **lapsi/nuoriso/perhe-johtotiimi**
- Kaupunginosa/kyläkohtaiset **VARTU-tiimit** (esim. eri ikävaiheiden mukaan toimivat ryhmät) huolehtivat asukas/asiakastason käytännön toiminnasta ja sen kehittämisestä

Lasten ja nuorten hyvinvointityötä ja lastensuojelun kehittämistä kunnissa edistetään useilla kansallisilla ohjelmilla.

- **KASTE:ssa käynnistyneet ns. remontti-hankkeet**, joilla pyritään kokonaisvaltaisesti ja laajasti kehittämään lasten ja nuorten sekä perheiden hyvinvointipalveluja.
- KASTE-ohjelman toteuttamista tukee muut kansalliset Matti Vanhasen II hallitusohjelman mukaiset toimet, kuten lastensuojelun **kansallisten laatusuosituksen** laadinta ja perhehoidon kehittämistoimet sekä lainsäädäntötoimet.
- **Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön Kansallinen terveyserojen kaventamisen (TEROKA)** toimintaohjelma 2008-2011 sisältää toimenpiteet lasten ja nuorten terveyserojen vähentämiseksi.
- **Politiikkaohjelmat**: Valtioneuvoston strategiaohjelmoina 2007 käynnistyneet lasten, nuorten ja perheiden politiikka-ohjelma sekä terveyden edistämisen politiikka-ohjelmat sisältävät samansuuntaisia tavoitteita kuin KASTE-hankkeissa ja TEROKA-ohjelmassa.
- **Sisäisen turvallisuuden ohjelma**: Valtioneuvoston toukokuussa 2008 hyväksymä Sisäisen turvallisuuden kehittämisohjelma nostaa syrjäytymisen ehkäisyyn liittyvät toimenpiteet mm. lapsiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisen ja vähentämisen keskeisiksi keinoiksi parantaa väestön turvallisuutta ja ehkäistä syrjäytymistä.
- **Nuorisolain mukainen** lakisääteinen vuoden 2007 lopussa hyväksytty lakisääteinen kansallinen lapsi- ja nuorisopoliittinen kehittämisohjelma sisältää suuren joukon ehdotuksia toimenpiteiksi lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin parantamiseksi.
- **Mieli 2009** –ohjelman ehdotukset lasten ja nuorten psyykkisen hyvinvoinnin kehittämiseksi

Kansallisten ohjelmien seuranta toteutetaan kussakin ohjelmassa päätetyllä tavalla.

Rousu 21.1.2009

Suunnitelman seuranta ja arviointi

- Seurannan ja arvioinnin **VUOSIKELLO** ja valtuustokauden **neljävuotisrytmi**
  - Seurannan ja arvioinnin keskeiset linjaukset on päätetty suunnitelmassa, kuten
    - monialaisen ryhmän nimeäminen,
    - eri toimialojen vastuut ja työnjaot vuosittaisessa raportoinnissa,
    - tarkastuslautakunnan tarkastuksen kohteena ainakin kerran valtuustokaudessa.
  - Seurannan ja arvioinnin toteutusta varten työsuunnitelma: mitä tietoa, milloin, miten analysoidaan, mitä ja milloin raportoidaan, miten viestitään

Yksi esimerkki laadullisesta ja osallistavasta työverstaan työkalusta, joka saa esiin olennaisimman kokemustiedon hyödynnettäväksi suunnitelman laadinnassa sekä toteutuneen arvioinnissa

**Mikä toimii ja mikä ei toimi lasten ja nuorten hyvinvointityössä eri toimialoilla ja toiminnoissa:
neuvola, päivähoito, koulu, terveys, nuoriso, kasvuolot ...**

1. Lapsi- ja perhekohtainen lastensuojelutyö kuvaa mitä ikkunasta näkyvät eri ikäisen lapsen kasvuolojen ja palvelujen toimivuuden näkökulmasta Lasu kuvaa myös odotuksensa eri toimialoille

2. Muut toimijat liittyvät dialogiin: mikä toimii ja mikä ei toimi? > erot eri asuinalueilla ja eri ikäryhmissä!

3. Kehityskohteet
TIETÄMYS RIKASTUU DIALOGISSA!

vauvat
ja sikiöt

leikki-
ikäiset

alakoulu
ikäiset

yläkoulu
ikäiset

nuoret

Mitä lasten suojelun ikkunasta voidaan nähdä?

Lasten suojelu on ikkuna yhteiskunnalliseen todellisuuteen.

Lastensuojelun nykytodellisuudesta

- Lapsi- ja perhekohtaisen lastensuojelun asiakasmäärät ovat kasvaneet reilussa 10 vuodessa yli 100 % eikä kasvu näytä kääntyvän laskuun **ilman tehokkaita toimia ehkäisevään sekä kuntouttavaan työhön**: Vuonna 2007
  - avohuollon asiakkaita 62 485 lasta (5,4 % alle 18v.)
  - sijoitettuna 16 059 lasta (1,2 % alle 18v.), näistä uusia sijoituksia 31 %, kasvua niissä edelliseen vuoteen 5,8%
- Kustannukset sijaishuollosta koko maassa noin 500 miljoonaa euroa, ehkäisevän ja avohuollon kustannusten osuutta vaikea arvioida (hajaantuu niin monelle toimialalle)
- Lasten ja nuorten erityispalvelujen tarve kasvaa myös muilla toimialoilla! **Kipupisteet** erityisesti nuoriso-lastensuojelutyössä, ja myös vauvaperhetyössä.
- Lastensuojelun työkuorma liian suuri jo nyt ja lisääntyy koko maassa > lastensuojeluilmoitukset ja lain edellyttämät ls.tarpeen selvitykset lisääntyneet paljon
- **Lastensuojelunlain sisältämä "hoitotakuu" ei tunnu toteutuvan** > esimerkiksi lasu-tarpeen selvitysten määrääjat, lapsen ja perheen arvioituun hoidon ja tuen tarpeeseen järjestyisi tuki ja apu säällisessä ajassa, lapsen vastuusosiaalityöntekijä, joka myös oikeasti hoitaa lapsen elämäkertomusta.

Lasten suojelun ja lastensuojelun haasteet vaativat tehokkaita toimia kunnalta sekä strategista kumppanuutta eri yhteistyötahojen kanssa.

Palvelurakenteen kehittämisen haasteita

- Tuotetaan tietoa lasten ja nuorten kasvuoloista ja palvelujärjestelmän ja yhteistyön kokonaistoimivuudesta
- Tuotetaan tietoa lastensuojelun vaikutuksista
- Erilaisen ehkäisevän työn resursointi, ehkäisevän työn organisointi ja toiminnan johtaminen
- Tehokkaita lasta, nuorta ja perhettä kuntouttavia avopalveluja
- Sijaishuollon palvelujärjestelmän painopisteiden muutoksia
  - esim. sijaisperhehoidon osuus laskenut 10 vuodessa noin 35 %:iin (60%:sta), kuitenkin sijaisperhehoito on 3-4 x edullisempaa, ja lapset hyötyy kunnolla tuetusta sijaisperhehoidosta. Vrt. muut pohjoismaat.
- Henkilöstön osaamiseen, saatavuuteen ja pysymiseen satsaamista! – on avaintekijä
- Toiminnan poliittisen ohjauksen ja tätä kautta tulevan tuen parantamista; kunnassa on voinut olla ainoana lapsi- ja perhekohtaisen lastensuojelutyön ohjausstrategiana toive-ajattelu > suunnitelmista saatava toiminnan monipuolinen ohjausväline
- Kehittämistoiminnalle pysyvät maakunnalliset rakenteet

Lakisääteiset suunnitelmat tuottavat tietoa myös alue- ja kansalliseen arviointiin

Kirje tästä lähti kunnille 12.1.2009

- Valtuuston hyväksymä suunnitelma-asiakirja ja sähköinen suunnitelman perustietolomake **toimitetaan myöhemmin ilmoitettavalle kansalliselle toimijalle.**
  - Suunnitelma-aineiston pohjalta laaditaan alueelliset ja kansalliset tilannekuvaukset syksyllä 2009 ja uudelleen 2013 (kun kunta seur. valtuustokauden alussa tekee suunnitelman kokonaistarkistuksen)
  - Yhteistyössä (STM, THL, Kuntaliitto) laaditaan talven 2009 aikana
    - sähköinen perustietolomake –johon kunta sisällyttää keskeiset tiedot suunnitelmasta ja palauttaa lomakkeen ja suunnitelma-asiakirjan
    - Vuoden 2009 lopussa johtopäätökset aineistosta
- Rousu 21.1.2009
- Laajempi tuke-hanke asiasta tekeillä (yhteistyöhanke)

Kansalliset toimet edistää ja seurata lastensuojelun toimeenpanoa

Edistetään:

- Kansalliset laatusuosituksset, lastensuojelun käsikirja, perhehoidon toimintaohjelma, lakien toimeenpanon ohjeistus/oppaat ja koulutussarjat (mm.terv.hoito, laatupäivät, kouluala), vertais- ja kehittäjäverkostot ...

Edistetään ja seurataan:

- Valtioneuvoston asettaman Lapsiasianeuvottelukunnan perustama lastensuojelujajaosto
- Jokaisen läänin alueelliset seurantaraportit

Lastensuojelujaoston 2008-2011 työsuunnitelmassa

- Lastensuojelun ohjaus kansallisella tasolla
- Lastensuojelun ohjaus kuntatasolla
- Lastensuojelun valvonta: ohjelmat ja as.tuntijaryhmät
- Lastensuojelun palvelujärjestelmän ja henkilöstön kehitys
- Lastensuojelun päätöksentekojärjestelmän muutokset
- Lastensuojelun tietotuotanto
- Lapsen huollollinen asema
- Maahan muuttaneiden lasten sekä maahan ilman huoltajaa tulleiden lasten asema

Työtä tehdään yhteistyössä eri tahojen kanssa; työkokouksia, seminaareja, aloitteita, tapaamisia, kehittämistoimien eteenpäin puskemista ja vahtimista.

Rousu 21.1.2009

Lisätietoja seuraavista lähteistä sirkka.rousu@kuntaliitto.fi

www.kunnat.net/lapset

- Lastensuojelu (mm. uusille luottamushenkilöille laadittu artikkeli)
- Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman laadinta (opas, mittaristo, kirje kunnille 14.5.2008, 12.1.2009)
- Lapsipolitiikka
- Varhainen puuttuminen
- LapsiARVI (oppaan ja mittariston valmistelutyö ja muut ilmestyneet pdf-julkaisut)

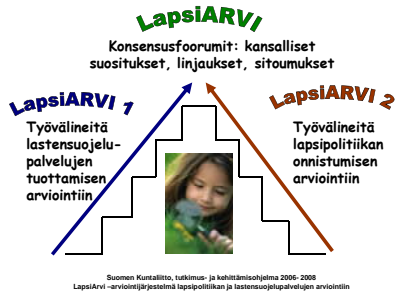
www.kunnat.net > opetus- ja kulttuuri > nuorisotyö

www.kunnat.net/kirjakauppa

> myös oppaat uusille luottamushenkilöille 2008.

> kaikki alla olevat julkaisut (pdf:t maksutta, painetut maksullisia)

- **Rousu Sirkka 2008.** Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman laadinta kunnissa 2008. Opas lakisääteisen suunnitelman laadintaan. Osa 1. Suunnitelman valmistelu. LapsiARVI-julkaisuja. Suomen Kuntaliitto. **Painettuna 2.painos 2009.**
- **Holma Tupu 2009.** Lastensuojelupalvelujen laatu on kaikkien yhteinen asia. LapsiARVI – hankkeessa laaditut laadun perusvaatimukset sekä niiden käyttö työvälineenä. LapsiARVI – julkaisuja. Suomen Kuntaliitto.
- **Rousu Sirkka 2009.** Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman laadinta kunnissa. Opas lakisääteisen suunnitelman laadintaan. Osa 2. Suunnitelman seuranta ja arviointi. LapsiARVI-julkaisuja. Suomen Kuntaliitto.
- **Rousu Sirkka 2007:** Lastensuojelun tuloksellisuuden arviointi organisaatiossa. Näkymätön tuloksellisuus näkyväksi. Painettuna Acta-sarja 197/2007. www.kunnat.net/kirjakauppa (25e), tai sähköisenä <http://acta.uta.fi> /Rousu 682/2007. (mm.liite 6. seurantatietojen koonti kunnassa)
- www.lastensuojelunkasikirja.fi ja lastensuojelun kehittämisohjelman raportit

Yhteistä vastuuta lapsista ja nuorista

LapsiARVI -foorumin

2.12.08 kannanotto

- Kuntaliiton LapsiARVI-hankkeessa on työskennelty kolmen vuoden ajan kahdella toimintalinjalla. Tavoitteena kehittää työvälineitä sekä lastensuojelupalvelujen laadun että lasten ja nuorten hyvinvointipolitiikan onnistumisen arviointiin kunnissa.
- Työskentelyyn on osallistunut edustajia kunnista, lapsiasiavaltuutetun toimistosta, sosiaali- ja terveysministeriöstä, Stakesista (nyk THL), lääninhallituksista, lastensuojelujärjestöistä ja lastensuojelupalveluja tuottavista yrityksistä, yliopistoista, osaamiskeskuksista ja lastensuojelun kehittämisyksiköistä sekä Kuntaliitosta.
- Yhteistyön tulokset on kiteytetty 2.12.2008 konsensusfoorumissa käsitellyksi kannanotoksi, joka koostuu 12 toimintaa ohjaavasta periaatteesta.
- Näiden toteutumista Kuntaliitto yhteistyökumppaneineen haluaa edistää.
- www.kunnat.net/lapset > LapsiARVI (koko kannanotto)

Lastensuojelu on jokaisen lapsen ja nuoren hyvinvointia ja suojelua

1. Suunnitelma ohjaa konkreettisesti kunnan toimintaa
2. Kaikkien lasten ja nuorten turvalliset kasvun edellytykset varmistetaan
3. Voimavaroja ja kehittämisen suuntaa yhteistyöstä, kumppanuudesta ja osallistumisesta
4. Lapsi- ja perhekohtainen lastensuojelu on riittävää ja oikea-aikaista
5. Suunnitelmaan kirjattuja aikaansaannoksia ja vaikutuksia arvioidaan säännöllisesti
6. Toiminta kehittyy lasten, nuorten ja perheiden muuttuvien tarpeiden mukaisesti

Lastensuojelupalvelujen laatu on kaikkien toimijoiden yhteinen asia

7. Laatu on sisäänrakennettu kaikkeen toimintaan
8. Yhteinen näkemys hyvästä laadusta on lapsen etu
9. Hyvä laatu vaatii voimavaroja
10. Läpinäkyvyys ja avoimuus luovat perustan luottamukselle
11. Lapsi, nuori ja perhe ovat avainasemassa vaikutuksia arvioitaessa
12. Laatulupaus konkretisoi laadun tahtotilan